

260 LIB. IV. DE PRÆCEPTIS PARTICULARIBUS. CAP. I.

dragesima cum aliquo, si iste comedet carnes necivas, peccabit utique ex intemperantia, sed non contra præceptum jejunii, quod per dispensationem jam sublatum est. (Sed quoad hoc obstat Decretum Clementis XI, relatum in tract. de Jejunio l. 3. n. 1015. v. Quær. h̄c.) Ita loquitur *Lug. n. 133. cum aliis, ut supra*. Sed, his non obstantibus, quamvis hanc sententiam non audeam reprobare, primam amplector; cūm non satis mihi probetur quod superior hanc facultatem habeat dandi licentiam, neque specialem, neque generalem ad usus illicitos, prout dixi mox in I. Quæst. n. 30. Aut quod Monasterium in hujusmodi licentias consentiat in tantum detrimentum animarum suorum subditorum.

Cōcedunt verò *Salm. n. 86. cum Pal. et aliis*, excusari à restitutioне eum, qui pro usu turpi rem accepit à Religioso, quando honor Religionis, vel Religiosi alias periclitaretur; aut si v. gr. cūm mulier ob turpem causam aliquid accepit à Religioso, iste mutet animum, et intendat donare gratis, quia mulier est pauper, vel ne damnum in fama patiatur; tunc enim jam in usum honestum impenderet. Et hinc, quando mulier talem consensum Religiosi rationabiliter præsumere potest, saltem ex hoc capite facile excusabitur. Ita *Salm. loc. cit.*

32. — III. Quæstio est an possit superior licentiam subditu preberet, ut aliquam summam ludo exponat? Certum est, quod potest, si summa sit modica; in quo casu subditus potest uti licentia etiam tacita, sive presumpcta. *Less. Mol. Az. etc. cum Salm. de Rest. c. 6. n. 94.* Quoad quantitatem autem, alii dicunt posse Religiosum exponere quantum posset liberaliter donare; alii dicunt 4 vel 5 aureos pro centum quotannis ad usum sibi concessis. Ludus autem debet esse licitus, non illicitus, prout est ludus alearum, taxillorum, et omnes ludi merè fortuiti, ex *Trid. sess. 22. c. 1.* Cæterum in aliqua Religione permittitur ex consuetudine ludere modicam summam chartis lusoriis, ut *Salm. n. 95. cum Peyr. Dic. etc.* Vide dicta de Ludo l. 3. n. 873.

Dubium est, an possit superior validē dare licentiam particularem exponendi ludo magnam summam? Affirmant *Less. l. 2. c. 26. n. 36. cum Hurt. Salas, et Amic. apud Salm. l. c. n. 96*, quia quæcumque licentia ad ineundum contractum, per se quidem justum, de se valida est. Sed negant verius *Salm. ibi cum Sanch. Led. Dic. Vill. quia, ut dicunt, simplex administrator, qualis est superior Conventus, non potest licentiam concedere tales ineundi contractus proprios tantum dominorum qui pro suo arbitrio res suas prodigere possunt. Quid verò dicendum, si licentia sit generaliter data? Hæc quæstio comprehenditur sub quæstione II. ut supra jam allata, quam relegere potes. An verò Religiosus possit ludo plus lucrari quam perdere; vide dicta l. 3. n. 874.*

33. — IV. Quæstio est, an licentia petita, sed indebet negata, excusat a transgressione voti paupertatis? Resp. non excusare, nisi periculum gravis damni sit in mora: tunc enim præ-

sumitur adesse consensus superioris majoris; et si, iste tunc etiam licentiam neget, potest aliquando prudenter judicari, legem, sive votum in tanto discriminé non obligare. Ita probabiliter *Pal. D. 3. p. 23. n. 10. Holzm. p. 484. n. 610. cum communi, ac de Alex. c. 4. §. 3. q. 6.* Et hoc bene congruit doctrine *D. Th. 1. 2. q. 96. a. 6. in fin.* qui loquens de lege ait: « (Si verò sit subitum periculum non patiens tantam moram, ut ad superiorem recurrī possit, ipsa necessitas dispensationem habet annexam, quia necessitas non subditur legi.) » Idem dicendum de voto, quod est quædam lex particularis, et cuius obligatio non urget, tali periculo imminentे. Sed notat *Holz. cum Pal.* quod licentia negata tum excusat, cūm est debita tam ex parte Religiosi quam Prælati, non autem, si solū ex parte Prælati, ita ut subditus non habeat jus ad concessionem licentiae.

34. — V. Quæstio est, an valeat Religiosus ex licentia dare aliquid alicui, quem si scivisset superior, licentiam non concessisset? Respondent *Mol. Disp. 209. et Alex. ib. q. 7.* tunc videndum, in quanam dispositione sit superior; nam, si præsumitur, quod ipse licentiam omnino revocaret, tunc licentia non valet; secus autem dicendum, si præsumitur Prælatus non velle revocare, licet ab initio licentiam negasset, si rem scivisset. In dubio autem præsumitur pro validitate actus, id est licentiae datæ, intellige, si non possit superior adiri.

35. — VI. Quæstio est, an votum paupertatis possit per consuetudinem abrogari? Negant communiter DD. quod substantiam, affirmant verò quod modum. Talis autem consuetudo justa præsumitur, quando ipsa passim practicatur à Religiosis etiam timoratis, et scientibus, ac non contradicentibus Prælatis; cūm facile contradicere possint. Ita de *Alex. c. 4. §. 1. q. 16.*

36. — VII. Quæstio est circa Moniales, an Abbatissa habeat bonorum sui Monasterii administrationem? Resp. Habet quidem, si non obest Regula, aut consuetudo. Cæterum non potest concedere licentiam donationes immoderatas faciendi, ut *Alex. c. 11. §. 1. q. 11. cum Sanch.* Sed bene ipsa potest elargiri in eleemosynas bona superflua, etiam sine consensu aliarum; potest, sed non tenetur superflua in eleemosynas dispensare, si ea applicet in augendo Ecclesiam, vel habitationem, vel redditus Monasterii, ut Monasterium plures Moniales alere possit, vel ut melius servetur vita communis, prout tenet *Alex. l. c. q. 23. contra alios.* Superior autem in dispensando bona suis subditis, debet respicere necessitates, non dignitates personarum, neque proprium commodum, ut *Peyr. cum Alex. q. 13.*

Potest Abbatissa in rebus modicis contractus per se inire, sed in gravioribus requiritur consensus Capituli, ex c. *Ea noscitur. De his, quæ fuit à Præl.* Præsertim si recipientur pecunias ad mutuum, quæ postea non applicentur in utilitatem Monasterii; aliter enim Monasterium non remanet obligatum, ut *Tap. Bard. Alex. c. 11. §. 1. q. 16.* Interveniente tamen consensu Abbatissæ, et Capituli, saltem quoad majorem partem Vocalium, Monas-

terium debet stare contractui, ex c. 2. de *Ordin. cogn.* An autem valeat remissio debiti, aut renuncatio legati facta ab Abbatissa et Capitulo? Affirmant probabiliter, justa causa intercedente, *Sanch. Lug. etc.* apud *Alex.* Sed non minus probabiliter ipse *Alex. c. 11. §. 1. q. 17.* cum *Bon. Mol. etc.* negant, quia non possunt Moniales lñdere Monasterium, quod jam acquisivit jus ad rem. Et ideo dicunt non posse Abbatissam, et Capitulum alienare bona immobilia Monasterii (sive mobilia pretiosa, quæ servari possunt): neque ea locare ultra triennium: neque transigere super bonis jam Monasterio incorporatis, nisi res sit litigiosa, vel præjudicialis: neque illa oppignorare, nisi urgeat necessitas, et non sit tempus adeundi S. Congregationem: neque super iis imponere censum, sive hypothecam: *Alex. c. 11. §. 1. q. 14.* cum *Nav. Quart. et alii.* Neque recipere pecunias ad cambium cum solutione lucri cessantis, ex *Decr. S. C. ib.* Neque alienare greges, vel boves ad culturam agrorum Monasterii necessarios; bene verò fructus gregum. *Alex. Suar. ib.*

Excipitur tamen, si res non excedat valorem 25 scutorum monetarum Romanarum, et alienatio sit in evidentem utilitatem Monasterii; vel si res sit Monasterio inutilis. Vide alia apud *Alex. c. 11. §. 1. q. 18 et 19.*

Potest etiam Abbatissa instituere Beneficia, et Cappellanas conferre, quod titulum tantum et possessionem; non autem quod potestatem ecclesiasticam, ut *Gonz. Felin. etc.* cum *Alex. c. 11. §. 1. q. 8.* Ita etiam, licet non possit ipsa Clericos suos suspendere, potest tamen ab eis auferre titulum, et possessionem Beneficiorum; quia ablazione posita, censetur Papa auferre etiam jus spirituale. Ita *Alex. cum Pasq.* Potest etiam Abbatissa cum justa causa amovere Capellanum, adhuc invito patrono. Vide *Alex. ib.*

37. — « Resp. 2. Religiosus voto castitatis obligatur, ut abstineat se ab omni voluntaria delectatione venerea, interna et externa: proindeque, si quis contra castitatem peccat, duo peccata admittit, luxuria, et sacrilegii. *Less. et Laym. c. 7.* » * (Et probabilissime peccat etiam contra bonum commune, si periculum sit, quod per suum peccatum Religio infameatur.) *Salm. de Statu Relig. c. 6. n. 26. cum Pell. Dian. etc.* *

Ad majorem autem tutelam castitatis introducta est clausura, non solum Monialium, sed etiam Religiosorum, qui non possunt è Monasterio egredi sine licentia Superioris. Ita ex *Constit. Clem. VIII.* quæ incipit, *Nullus etc.* (apud *Cherub. in suo Bull. n. 60.*) ubi sic habetur: « Nullus è Conventu egredi audeat, nisi ex causa, et cum socio, licentiisque singulis vicibus impetrata à superiore: qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociumque exituro adjungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eundem saepius. Licentiæ verò generales excludi nulli concedantur. » Sed hic queritur, quale peccatum sit egredi sine licentia? Communiter DD. ut ait *Spor. t. 3. p. 100. n. 158. cum Pelliz. Lezana. etc.* dicunt, ex genere

suo id esse mortale, quia consuetudo omnium Religionum fert, ut tales egressus tanquam graves culpæ semper puniantur. Consentaneum rationabiliter *Anacl. tit. 35. de Statu Monach. n. 69.* et *Spor. l. c. cum Nav. Bard. Miranda, Pell. et communi* (contra *Suarez*) non peccare graviter Religiosum semel vel iterum excurrentem de die sine licentia, nisi hoc agat ex contemptu, vel cum scandalo; secus verò dicendum de nocturno, et furtivo egressu. Quoad excommunicationem autem ob violationem clausuræ Regularium, vel Monialium, vide dicenda *de Censur. l. 7. n. 229.*

38. — « Resp. 3. Religiosus, ex voto *Obedientiae*, obligatur ad omnia quæ Superior præcipit, secundum Regulas et Constitutiones Ordinis, sive directe et expressè, sive indirecte et implicitè. Et quidem, si præcipiat in virtute sanctæ Obedientiae, in nomine Domini nostri JESU CHRISTI, vel simili forma, tenetur obedire sub mortali, quia intendit obligare quantum potest: sub veniali autem, si alia forma utatur, vel sub nullo; quod consuetudo in Societate JESU approbat. Vide *S. Th. 2. 2. q. 104. Syl. Sanch. l. 6. mor. c. 1. Less. l. 2. c. 4. d. 4. Laym. c. 9.* * (Notandum, quod, nisi Prælatus mandatum explicet, v. gr. dicens, jubeo, præcipio etc. subditus non tenetur obedire; ita *Salm. ib. n. 47. cum Suar. Pelliz. etc.* Et, dicente Prælato, jubeo, præcipio, etc. nec etiam tenetur subditus obdire sub gravi, ut docet *Sanch. Dec. l. 6. c. 4. n. 26. cum Med. Vasq. Suarez, et de Alexandro Conf. Mon. c. 6. §. 5. Qu. 14.* nisi addatur: In nomine D. JESU CHRISTI, vel in virtute Obedientiae: vel nisi addatur poena excommunicationis, non solum ferendæ, sed etiam latæ sententiae, ut dicunt *Navar. Vasq. et alii cum Alex. ibid.*) *

39. — « Porro, quæ indirecte pertinent ad Regulam, *Syl. et quidam alii ampliant ad illa, quæ faciunt ad pleniorum ejus observationem. Sanch.* tamen arctat ad res valde necessarias, sine quibus Regula commodè servari nequit, aliquo enim Superior quasvis corporis macerationes præcipere posset: ordinantur enim ad pleniorum observationem Regule. *Laym. l. 4. tr. 5. c. 9. Less. l. 2. c. 4. d. 9.* »

40. — « 1. Non tenetur subditus obedire in iis quæ sunt vel contra Regulam (nisi Superior in ea possit dispensare, et legitima causa dispensandi subsit) * (Hinc constare debet, Prælatum dispensasse sine causa, ut non teneatis obedire, prout *Salm. de Stat. Rel. c. 5. n. 72. cum Pell. Peyr. et communi*) *, vel supra Regulam, ut essent magnæ macerationes (nisi in poenam, vel ad obligationem votorum necessariae), vel ut acceptet Episcopatum. * (Ita *Salm. cum communi d. c. 5. n. 77.* Vel ut acceptet Beneficium curatum, aut simplex; *Salm. n. 78.* Vel ut eat ad infideles cum manifesto periculo ritæ, aut seruitutis; *Salm. ib. n. 73. cum alii.* Tenetur tamen acceptare munus intra Ordinem, si Prælatus præcipiat, communiter *Salmant. n. 79.* etiamsi præcesserit pactum in contrarium, quia pactum rejicitur tanquam turpe, ut de *Alex. c. 6. §. 1. Qu. 10. cum S. Th.*) *

» *Dian.* p. 6. t. 9. *Res.* 33. et alii sex : vel infra Regulam scilicet
» vana (nisi præcipiat ex causa, quæ sit secundum Regulam,
» v. g. ut obedientia exerceatur); nec refert quod Regulæ ju-
» beant in omnibus obedire ; id enim non de obligatione voti, sed
» de obedientie perfectione intelligitur. Ita *Suarez*, *Sanch.* 6.
» *mor.* c. 2. et *Laym.* »

An autem Religiosus teneatur obedire Prælato præcipienti, quod assistat infirmis infectis morbo contagioso? Resp. Affirmativè, si infirmi sunt Religiosi ejusdem sui Monasterii, vel Ordinis, quia hoc pertinet ad bonum commune ipsius Communis, ut ipsi inter se invicem sibi subveniant. Secus, si infirmi sunt extranei ; nisi deest qui ipsis Sacraenta necessaria ministraret, quia tunc debent postponere vitam temporalem saluti spirituali proximorum. Ita *Sanch.* *Dec.* l. 6. c. 2. n. 57. *Pal.* tr. 15. D. 4. n. 4. n. 7. *Elbel.* t. 2. p. 625. n. 624. et *Spor.* t. 3. p. 101. n. 163. cum *Caj.* *Lez.* *Rodr.* et *communi*.

41. — « 2. Si regula Ordinis sub peccato obliget, ejus trans-
» gressio est contra votum, et sacrilega. Ratio est, quia talis
» Regula non est minus præceptiva quam vox Superioris ; et
» subditus promittens observationem Regulæ, eo modo quo ipsa
» intendit, se obligare censemur : proindeque Carthusianus, v. gr.
» carnes edens, vel Franciscanus feria sexta non jejunans, et
» contra obedientiam, et contra temperantiam peccat ; *S. Th.*
» in 2. d. 44. q. 2. art. 3. *Valent.* *Sanch.* 6. *mor.* c. 1 et 4. *Vasq.*
» *Rodr.* *Laym.* l. c. n. 6. *Escob.* etc.

42. — « 3. Si Regula sub peccato non obligat, transgressor
» illius non peccat contra votum obedientiae. Ratio est quia talis
» Regula non continet propriè præceptum, sed tantum est ordi-
» natio, seu monitum, obligans tantum ad poenam, si imponatur,
» *S. Th.* *Laym.* l. c. etc. Hinc nec transgressio illius, ex rationa-
» bili causa, et bono fine, seu ex motivo virtutis facta, v. g. si
» extra tempora loquatur cum socio, ut modestum consoletur, est
» peccatum ; erit tamen veniale, si ex negligencia, torpore animi,
» aliove inordinato affectu fiat : * (*Ita S. Th.* 2. 2. q. 186. a. q.
» ad 1. *Sanch.* l. 6. c. 4. n. 14. et *Laym.* l. 4. *tract.* 5. c. 9. n. 8.
» cum *Vasq.* et *Val.*) * Quem ut plurimum concurrere, adeoque
» rarò omni culpa vacare, putant *Valent.* *Sanch.* et *Suar.* Qui
» addunt, quod, si quis frequenter, et quasi per consuetudinem
» Regulam transgrediatur, religiosam disciplinam graviter per-
» turbet, eaque ex causa in periculo expulsionis se constituat,
» peccet mortaliter. *Laym.* l. 5. c. 9. *Sanch.* n. 8.

43. — « 4. Etsi Capitulares novum statutum constituere pos-
» sint, quo ipsi, aliique postmodum professionem edituri obli-
» gentur ; ante tamen professi, qui in illud non consenserunt, eo
» non obligantur, si ad Regulam Ordinis non directè nec indi-
» recte spectet, *Laym.* l. c. n. 10. Nisi statutum fiat in Capitulo
» generali, vel saltem provinciali (juxta cujusque Ordinis insti-
» tutum), concurrente majore parte suffragiorum, et non sit Re-
» gulæ disforme. *V. Escob.* *de leg.* E. 1. c. 12. n. 15. Ratio est,

» quia, quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari, juxta
» *reg.* 39. in 6. Additum *Laym.* et *Sanch.* *ex Sylo.* et *Az.* t. 1.
» l. 13. c. 11. q. 19. *Less.* l. 2. c. 41. n. 22. nec Pontificem posse
» Religiosos cogere ad arctiorem vivendi rationem quam Institutum
» prima forma postulat ; quia obligatio obediendi, etiam Ponti-
» fici, provenit ex voto quod factum fuit secundum proprium Re-
» gulæ institutum. Si tamen Regulæ reformatio necessarium
» medium esset ad ordinis conservationem, ad eam Prælatus cum
» Capitulo, multòque magis Pontifex illos cogere potest, quando
» ad hoc se implicitè quisque obligasse censemur. *Syl.* *Less.* *Sanch.*
» *Laym.* ll. cc. »

44. — Quæritur, an Religiosi teneantur obedire Prælati re-
» formantibus Regulam collapsam? Certum est, quod, postquam
» Regula per legitimam consuetudinem relaxata est, quamvis primi
» Religiosi peccarint, secundi tamen non tenentur eam observare, ut
» fusè probant *Salm.* de *Leg.* c. 6. a. n. 39. et docent *Sanch.* l. 6
» c. 2. n. 26. etc. ac de *Alexand.* *Conf.* *Mon.* c. 1. §. 2. Q. 3. cum
» *Caj.* *Turrc.* *Palac.* etc. Sed dubium est, si Regula reformatur
» à Capitulo Generali, an Professi teneantur obediere? Affirmant
» de *Alexand.* *Conf.* *Mon.* c. 1. §. 2. q. 4. et *Salm.* c. 6. n. 38. cum
» *Corduba.* *Pell.* *Suar.* (citantque etiam *Laym.* *Vasq.* *Az.* et *Sanch.*
» sed non bene : nam *Laym.* est pro secunda sententia, ut infra, et
» citat pro se *Vasq.* *Azor.* et *Sanch.*) Ratio hujus primæ senten-
» tiæ est, quia Religiosi Regulam profitentes, eam ut primitus ins-
» titutum profitentur ; unde saltem parati esse debent ad illam ser-
» vandam, quando de ea instauranda tractatur. Exciplunt tamen,
» nisi Religiosus tempore Professionis expressè intenderit non se
» amplius obligare, quam ad illam Regulam sic relaxatam. Alii
» verò, ut *Palau* tr. 16. d. 4. q. 4. n. 11. *Laym.* l. 4. tr. 5. c. 9.
» num. 13. cum aliis, ut supra, ac *Sporer* t. 3. pag. 101. n. 161.
» dicunt non minus probabiliter (ut loquitur *Tourn.* t. 3. pag. 83.
» Qu. 3.) et fortè probabilius, Religiosos ad id non teneri, nisi Refor-
» matio appareat medium necessarium ad Ordinis conservationem,
» nempe si cum præsentí observantia paucissimi ad perfectionem
» Religiosam pervenire studeant, vel si cum scandalo secularium
» vivant, ut expediret potius Religionem dissolvi quam ita conti-
» nuari. Ratio, quia is, qui Professionem emitit potius censemur
» juxta præsentem statutum Regulam profiteri, quam juxta pristi-
» num Institutum. Ait autem *Laym.* l. c. cum *Less.* et *Sanch.* posse
» Prælatum ob aliquam publicam necessitatem ad tempus impo-
» nere aliquam austeritatem, putè jejunium, etc. Imò addunt *Sanch.*
» *Syla.* *Vega.* et *Vasq.* *Salm.* n. 82. Prælatos posse edere nova
» Statuta, quando essent necessaria, ut vota essentialia et alia Reli-
» gionis Statuta serventur.

45. — « Etsi consuetum non sit, nec consultum, ut Prælati
» sub peccato præcipiant actus internos, probable tamen est
» fieri posse, ut docent *Laym.* *Suar.* etc. Ratio est, quia verisi-
» mile est, quod aliqui Religiosi ad id se obligare intendant cum
» se quasi holocaustum Deo tradant. »

46. — Quær. h̄c, quot peccata committit Religiosus, contra Obedientiæ præceptum agens? *Sotus*, *Led.* *Laym.* *Tambur.* etc., ap. *Salm.* c. 6. n. 100. dicunt unum peccatum committere contra votum Obedientiæ, quia tantum ex voto tenetur obediare. Contradicunt tamen probabilius *Salm.* n. 110. cum *Suar.* *Pell.* *Pal.* etc. qui tenent committere duo peccata, unum contra Religionem ratione voti, aliud contra virtutem Obedientiæ, quam de se debet Religiosus Prælato suo ratione promissionis, et traditionis factæ de se ipso in professione, ob quam per se, etiam sine voto, teneatur legitimo Superiori obediare.

47. — « Quæres, an subditus teneatur obediare, si dubitet utrū sit res licita, quam Prælatus jubet, vel justa sit causa imperandi?

« Resp. 1. Communiter teneri, quia tunc melior est conditio Superioris, qui est in possessione potestatis præcipiendi: in dubio autem nemo spoliandus est jure, quod habet. Nec dicas, subditum etiam esse in possessione libertatis, cùm habeat debitum parendi.

« Resp. 2. Non teneri, si grave damnum obediendo timeat. Ratio est, quia in dubio favendum est reo, eique de cuius damno agitur. Etsi enim subditus non sit in possessione libertatis, est tamen in possessione juris, quo potest se à periculis rebus conservare. *Less.* *Sanch.* 6. *mor.* c. 4. aliique.

Quær. I. Utrum subditus dubitans an res præcepta sit licita vel ne, possit et teneatur obediare? Videtur negare *Adrianus ap. Less.* l. 2. c. 41. n. 76. dicens: « Nullus dubitans de actu, an sit mortal is an non, lícite obedit, ipso sic dubitante; » idemque tenere *Vasq.* et *Rodrig.* refert *Pal.* Sed communis et certa est sententia opposita, quod subditus, licet dubio perseverante non possit obediare, cùm omnino sit illicitum operari cum dubio pratico (quod tantum ait *Less.* intelligere *Adrianum*, et facile idem intelligunt *Vasq.* et *Rodr.*); tenetur tamen eo casu dubium depolare, et sic potest et debet obediare: *Glossa* in c. *Ad aures*, 6. de *Temp.* *Ord.* v. *Obedientia*, ubi dicit: « Si verò dubium sit præceptum, propter bonum obediencie (subditus) excusat à peccato, licet in veritate sit malum. » *Azor.* t. 1. l. 2. c. 19. q. 9. qui ait hanc sententiam esse omnium communis consensionis receptam, *Caj.* 2. 2. q. 160. ar. 2. ad 4. *dub.* 2. *Less.* l. 2. c. 41. n. 73. *Sylvius* qu. 19. art. 5. *Cabass.* T. J. l. 1. c. 21. n. 17. *Contin.* *Tourn.* t. 4. p. 89. q. 5. R. 2. *Anacl.* de *Consc.* p. 27. n. 34. *Pal.* p. 1. D. 3. *punct.* 13. n. 3. *Spor.* t. 3. de *Stat.* *Relig.* p. 101. n. 161. *Holz.* de *Præc.* part. t. 1. p. 479. n. 590. *Elbel* t. 2. p. 620. n. 612. *Salm.* tr. 15. c. 6. n. 68. *Sanch.* *Dec.* l. 6. c. 3. ex n. 3 zum *S. Bonao.* *S. Ant.* *Inn.* *Ostiens.* *Abb.* *Pal.* *Soto*, *Nax.* *Tol.* *Mol.* *Val.* *Sa.* *Syl.* *Ang.* *Arm.* et innumeris aliis. Probatur 1. ex *Deut.* c. 17. v. 8 et 10. ubi sic habetur: « Si difficile et ambiguum apud te judicium esse perspexeris... facies quodcumque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus. » Item ex c. *Si quid culpetur.* *Dist.* 23. q. 1. ubi dicitur subditus « posse

obedire, si quod sibi jubetur vel non esse contra Dei præceptum certum est, vel utrum sit certum non est. » To autem posse non quidem denotat libertatem, sed honestatem operandi, nempe non laedi præceptum de cuius transgressione subditus dubitat. Idem confirmat *S. Bernardus de Pr. et Disc.* c. 12. ubi: « Quid quid vice Dei præcepit homo, quod non sit tamen certum displicere Deo, haud secus omnino accipendum est, quam si præcipiat Deus. » Ipse enim Christus Dominus dixit: *Qui vos audit, me audit.* *Luc.* 10. 16. Et *Apostolus Hebr.* 13. 17. *Obedite Præpositis vestris, et subjecete eis.* Item in *Constit. Societ. JESU* sic *Ignatius* præscripsit: « Obediendum in omnibus, ubi peccatum non cernitur, id est (ut in *Declarat.*) in quibus nullum manifestum est peccatum. » Sic pariter habetur in *Reg. FF. Minorum*, c. 10. apud *Elbel*: « Obediendum in omnibus, quæ non sunt contraria animæ et Regulæ. » Idem docuit *B. Ubertus* in lib. de *Erud. Rel.* c. 1. ubi: « Nisi aperte sit malum quod præcipitur, accipendum est ac si à Deo præcipetur. » Idem *B. Dionysius Carthus.* in 2. *Dist.* 39. *quest.* 3. scripsit: « In diuis, an sit contra præceptum Dei, standum est præcepto Prælati; quia, etsi sit contra Deum, attamen propter obedientiæ bonum non peccat subditus. » Et idem docuit prius *S. Bonav.* in *Spec. Dist.* c. 4. Probatur 2. ratione, quia Superior est in possessione præcipiendi; unde ab ea non est expoliandus, nisi constet quod res præcepta sit illicita. Confirmatur, quia, si in cunctis dubiis de bonitate actionis præceptæ possent subditi se eximere à jugo obedientiæ, utique nulla Communitas bene regi, et consistere valeret. Hinc *D. Bernardus* (*I. de Gratia et arb.*) meritò objurgat Religiosos præcepta Superiorum discutientes, dicens: « Porro imperfecti cordis et infirmæ prorsus voluntatis judicium est, hærente ad singula quæ injunguntur, et exigere de quibus que rationem; Quoniam expedit profectò magis omnino non fuisse, quam nos permanere; nam qui voluerunt sui esse, utique sicut Dii scientes bonum et malum, et facti sunt non solum sūti, sed etiam Diaboli. » Neque h̄c currit regula pro subdito quod in dubio melior sit conditio possidentis; nam cum ipse jam se subjecerit potestati Prælati, in dubio possessio stat pro Superiore habente jus præcipiendi.

Hinc infertur I. Quod, si diverse adsint opiniones probables circa rem præceptam, quod sit licita, vel non, subditus tenetur obediare, ut communiter docent *Sanch.* l. c. n. 6. et l. 1. c. 3. n. 6. *Azor.* l. c. et *Salm.* d. cap. 6. n. 67. cum *Valent.* *Pelliz.* *Laz.* *Vill.* *Salas.* *Cordub.* et *Prado* (contra *Less.* *Dian.* *Sancium*, ac *Pal.* qui tr. 1. *Dist.* 2. p. 6. n. 5. probabilem vocat eorum sententiam, sed fatetur contrariam esse communem, aitque semper in praxi consulendam.) Nec obstat dicere, quod Superior non habet jus imperandi quod illicitum est, et ideo, cùm præcipit rem probabiliter illicitam, probabiliter nequit eam præcipere; ergo probabiliter nec tenetur subditus tunc obediare. Nam argumentum hoc claudicat ex dupli capite: valeret enim argumentum, si

Prælatus rem illam præciperet ut probabiliter illicitam; sed nos dicimus, quod eo casu rem illam præcipit, non ut probabiliter illicitam, sed ut probabiliter licitam: et ideo licite imperat, ac proinde subditus tenetur obedire. Præterea, quamvis tunc sit probabile, quod Prælatus non possit rem illam præcipere, cum sit probabiliter illicita; non ideo est probabile quod subditus non teneatur obedire; esto enim Superior non habeat jus præcipiendi id quod certe injustum est, habet tamen jus præcipiendi id quod probabiliter est justum, vel quod certum non est esse injustum; idcirco subditus tenetur ei obedire in omni re, quæ vel est probabiliter justa, vel quæ non constat esse injusta. Hinc rectè deducitur, quod subditus tenetur obedire Prælato, etiamsi res præcepta probabilius ei videatur illicita (quidquid dicant Salm. n. 70. cum ipsi idem n. 66. contrarium aperte asseruerint dicens, Prælatum habere jus imperandi quod vel est probabiliter justum, vel quod non est certe injustum.) Ratio, quia jus possessionis, quod habet Superior, prævalet omni opinioni contrariæ, quæ non habet rationes convincentes, fundantes certitudinem moralem, juxta dicta de *Conscientia cum Lugo*, Pal. Ronc. Spor. et alii, utque tenent in præsenti casu Bus. l. 1. p. 6. vers. 5. Superiori, et Laym. l. 1. tr. 1. c. 5. §. 2. n. 11. cum Vasq. Corduba, ac Miranda: et idem docet Sanch. l. 6. c. 3. n. 6. et l. 1. c. 10. n. 9. ubi non dubitavit se retractare à diversa opinione quam olim tenerat de Matrim. l. 2. D. 41. n. 10.

Inferuntur II. Quod subditus, etiamsi habeat unicam opinionem probabilem, quod res præcepta sit illicita, et nulla sibi apparet probabilitas de illius honestate, adhuc tenetur obedire, ut dicunt idem Pal. l. c. punct. 13. n. 4. et Sanch. d. c. 3. n. 6. cum Suar. Sylvest. Ang. Val. Tab. Sayr. Salas, Rosell. et Corduba. Ratio, quia dum non constat de turpitudine actionis, Prælatus habet jus præcipiendi omnia, quæ ipsi licita videntur, quamvis subdito illicita apparent, cum Prælatus (ut diximus) non est expoliandus suo iure imperandi, nisi constet quod res præcepta sit illicita; idque patet ex c. *Inquisitioni, de Sent. Excomm.* ubi sancitum fuit, quod conjux habens tantum probabilitatem, non autem certitudinem, de nullitate sui matrimonii, tenetur reddere debitum alteri, qui adhuc possidet jus petendi. Hoc autem quod dictum est de dubio honestatis rei præceptæ, dicendum etiam est in dubio an præceptum excedat potestatem Prælati, vel an sit supra Regulam, ut docent Sanch. l. 6. c. 3. n. 3. et Sal. n. 67. cum Az. Valent. Cord. Vill. Salas, etc.

Limitant vero communiter DD. præfata sententiam, et dicunt subditum non teneri obedire 1. si res sit valde difficilis et molesta; quia tunc difficultas operis simul cum opinione probabili, quod res præcepta sit illicita, vel quod præceptum excedat potestatem Superioris, prævalet illius possessioni. Ita Bus. ut supra, et Less. l. 2. c. 41. n. 73. Pal. D. 3. punct. 14. n. 16. ac Salm. n. 68. cum Soto, Lop. Med. Hurtad. Prad. Pelliz. et communi. Limitant 2. Quando subditus obediendo exponeret

se vel alterum periculo gravis incommodi subeundi in vita, fama, honore, aut bonis; ita Less. n. 76. Sanch. n. 24. Pal. n. 16. Holz. pag. 479. n. 590. Tourn. t. 1. pag. 138. Elbel t. 1. de Cons. n. 60. et Salm. numer. 69. cum Soto, Bann. Hurt. Led. Prado, Rodr. et Pell. Ratio, quia subditus non tenetur tunc se privare jure suo certo, quod possidet circa talia bona magni momenti, ne Superior privetur sua possessione, quæ in eo casu est aliquo modo incerta.

Sed dubitatur 1. an subditus teneatur obedire, quando probabiliter opinatur præceptum non esse impositum, vel esse abrogatum? Resp. negative, ut communiter docent Sanch. Dec. l. 6. c. 5. n. 7. et Salm. c. 6. num. 73. cum Hurt. Prad. etc. Imò dicendum, quod in dubio de impositione præcepti, nulla est obligatio parendi, nisi constet illud fuisse impositum.

Dubitatur 2. an teneatur subditus parere, si dubium vertat utrum qui præcipit sit legitimus Superior? Negant Vasq. Salas, Dian. etc. apud Salm. tr. 15. c. 6. n. 64. quia (ut dicunt) eo casu dubitatur etiam de possessione Superioris. Sed verius dicendum cum Less. c. 41. n. 78. Cabass. l. 1. c. 31. n. 17. Tourn. t. 3. pag. 89. Sanch. l. 6. c. 3. n. 29. et Salm. n. 65. quod subditus tenetur tunc obedire, si communiter ille habetur ut Superior; quia stante tali communi aestimatione ex una parte, et probabilitate quod ipse legitimus sit Superior ex alia, supplet Ecclesia jurisdictionem, ex l. Barbarius, ff. de Offic. Præl. Eo igitur casu non erit tantum probabile, sed certum quod ille sit Superior. Secus, si communiter non habeatur ut talis, quia (ut ait Cabass. l. c.) tunc in dubio melior est conditio subditi suam libertatem possidentis.

48. — Quær. II. An Religiosus validè vovere sine sui Superioris licentia? Negant Palud. Val. Ang. Rosell. quia Religiosus per votum Obedientiae privavit se voluntate. Sed verius Nav. Caj. Sot. cum de Alex. Conf. Mon. c. 6. §. 1. Qu. 4. et alii dicunt bene posse Religiosum vovere quæ non repugnant Regulæ, aut præcepto Prælati, neque obsequio illi debito. Quare possunt emittere vota personalia, vel circa res præceptas, et etiam non præceptas à Regula, si à Regula vetita non sunt. Potest tamen Superior prohibere subditis, ne voveant, ipso inconsulto, ut apud Alex. l. c. aiunt Suar. et Bart. à S. Fausto; qui autem probabiliter dicit valere aliter vota emissæ, non obstante hoc præcepto quandoquidem materia sit Deo grata, quamvis modus Deo non placeat.

49. — Quæritur III. An Religiosus teneatur obedire Prælato præcipienti revelare secretum sibi commissum? Resp. tenetur, si aliter damnum eveniret Monasterio, aut alii tertio, sive ipsi Prælato; quia tunc, etiam sine præcepto, de se urget manifestandi obligatio, quæ per secreti commissionem minimè impeditur. Ita docet S. Th. 2. 2. q. 70. ar. 1. ad 2. S. Anton. Nav. Reg. etc. Secus vero, si absit damnum prædictum, quia tunc urget fidem servandi naturalis obligatio, quæ per præceptum

Prælati auferri nequit, ut *S. Thom. ib.* En verba S. Doctoris: « Quandoque enim sunt talia, quæ homo manifestare tenetur, » putà si pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, » vel corporalem, vel in grave damnum alicujus personæ, quod » quis propalare tenetur, vel testificando, vel denunciando.... » Quandoque verò sunt talia, quæ quis prodere non tenetur; » unde potest obligari ex hoc, quòd sibi sub secreto committuntur, et tunc nullo modo tenetur ea prodere, etiam ex præcepto Superioris. » An autem possit Religiosus revelare secretum commissum ad vitandum damnum proprium? Negat de *Alexand. Conf. Mon. p. 124. q. 9. cum Scoto, Sylvio, etc.* Sed probabiliter affirmant communius *Less. Laym. Lugo, Spor. Roncaglia et alii* plures, quos retulimus *I. 3. n. 971. v. An autem.*

30. — Hic operæ pretium est videre circa obligationem omnium votorum istorum, an Religiosus, superveniente aliqua circumstantia notabili non prævisa, teneatur ad vota in Professione emissæ? Loquendo de votis simplicibus (in *tr. de Voto I. 3. n. 226.*) diximus satis quidem probabilem esse sententiam, non esse obligationem implendi votum, si notabilis circumstantia superveniat, qua prævisa quis votum non emisisset; excepto voto simplici castitatis, et Religionis; nam licet *Bonac. t. 2. D. 4. q. 2. p. 1. n. 26. et Led. Leand. ac Quintan. apud Salm. tr. 15. c. 6. n. 32.* sentiant non teneri ad præfata vota eum qui illa emiserit agitatus stimulis carnis, cum evidenti periculo incontinentiae, stante experientia lapsuum, si postea perseverent stimuli et pericula, quia (ut inquunt) eo casu talia vota non sunt de meliori bono: Attamen melius dicunt *Sanch. Dec. I. 4. c. 8. n. 9. et de Matr. I. 7. D. 11. n. 8. Pont. de Matr. I. 6. c. 12. n. 2. Salm. tract. 15. de Stat. Rel. c. 6. n. 35. cum Suar. Laym. Pal. Moia, Dian. etc.* præfata sententiam non esse practice probabilem, quia alias vix ullus esset casus, quo prædicta vota firma remanerent, cùm vix ullus inveniretur, qui vel ob suam igneam complexionem, fragilitatem expertam, pravam consuetudinem, vel ob dæmonis suggestiones non ageretur stimulis carnis, et facile sibi persuaderet non esse talibus votis obstrictum. Loquendo autem de votis solemnibus emissis in Professione Religiosa, vel in susceptione sacrorum Ordinum, omnino tenendum cum communī DD. quòd nullo modo vota prædicta irritari possunt ob quamcumque nobilem circumstantiam supervenientem, etiam non prævisam, modò non sit circumstantia versans circa substantiam votorum. Ita *Sporer de Voto c. 3. n. 6. Ronc. Vot. c. 2. qu. 3. R. 3. Sanch. de Matr. I. 10. D. 9. n. 18. Laym. lib. 4. tract. 4. c. 7. n. 5. Bon. q. 2. p. 3. §. 2. n. 5. Holz. de Voto n. 411. Pichler I. 3. Decret. tit. 34. n. 5.* Et idem dicunt loquendo speciatim de solemnī voto Castitatis, *Sanch. Dec. I. 4. c. 8. n. 10. cum Val. et Salm. de Voto c. 1. n. 44. Ratio, quia Religiosus vel Sacerdos in tali casu non consideratur ut persona particularis, cui melius tunc conveniat non esse voto obstrictum, sed ut pars et membrum Communitatis Ecclesiæ, cui præstat*

postponere suum bonum privatum bono communi; nam aliás innumera inconvenientia, scandala, et perturbationes cum ingenti damno Christianæ Reipublicæ procul dubio sequentur.

Et idem omnino dicendum, ob eamdem rationem boni communis, pro votis quæ emittuntur à viris, aut mulieribus oblatis in aliquibus Congregationibus; maximè si addatur juramentum Perseverantiæ, prout fit in *Ven. Congregatione Patrum Missionis, S. Vincentii à Paulo, et in nostra minima Congregatione SS. Redemptoris: Quia (ut diximus lib. 3. num. 236. vers. Notandum)* hic intervenit contractus onerosus utrimque obligatorius; nulla enim circumstantia superveniens, etiam non prævisa, potest contractus onerosos irrisos reddere; unde sicut Congregatio nequit Oblatum dimittere ob circumstantias supervenientes (exceptis circumstantiis criminum), ita nec Oblatus potest Congregationem relinquere.

Quæritur hic, an valeat licentia ab inferiori Prælato concessa, quæ à majori fuerit denegata? Probabiliter affirmant *Holz. tom. 1. pag. 474. n. 610. et Croix lib. 4. num. 116. cum Pelliz. Ratio, quia Superior major, denegando licentiam, minimè reddit irritam potestatem inferioris. Secus verò dicendum puto, si Prælatus major positive prohibeat subdito exequi rem petitam, quia tunc inferior nequit dispensare in mandato Superioris. Quid, si Prælatus major interdicat inferiori concedere licentiam pro aliqua re? Probabiliter adhuc dicunt AA. supra citati, quòd si inferior licentiam concedit, valide concedit (quamvis illicitè) secus, si Superior bujusmodi licentiam irritam declarasset. Item advertitur hic quod habetur in *Trident.* (Sess. 25. de Regul. c. 4.) « Nec liceat Regularibus à suis Conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. »*

31. — Circa autem obedientiam *Montalium*, prænotandum, quòd Moniales ratione voti tenentur obediere I. Summo Pontifici. II. Episcopo loci, si non sunt exemptæ; si verò sint exemptæ, Prælato Ordinis, eodem modo quo sui Religiosi illi obediunt. Etiam tamen exemptæ tenentur obediere Episcopo in iis, in quibus ille se gerit tanquam Delegatus Sedis Apostolicæ, prout in observantia clausuræ. III. Tenentur obediare Abbatissæ in iis quæ ad Regulam pertinent. Sed de hac obedientia, quam Moniales debent Episcopo et Abbatissæ, alia necessaria adnotare et discutere opus est.

32. — Quoad obedientiam debitam Abbatissæ I. Magna illa quæstio hic occurrit, an Abbatissa possit præcipere Monialibus in virtute Obedientiæ, obligando in conscientia. Prima sententia negat cum *Soto, Caram. etc.* Quia, ut dicunt, Abbatissa non est capax jurisdictionis spiritualis exercendæ, sed tantum ipsa præcipere valet, quæ spectant ad economicam Monasterii gubernationem. Secunda tamen sententia affirmat, quam tenent *Pasq. in Lauret. p. 1. n. 761. et undecim alii AA. apud ipsum; et his adhæret de Alex. c. 6. §. 2. Qu. 7. Ratio, quia per Votum Obe-*

dientiae obligantur Moniales ad obediendum omnibus suis legitimis Superioribus. Legitima autem, et vera Superior dicenda est Abbatissa in suo Monasterio; cum enim Pontifex Religionem approbat, approbat pariter inter Moniales ordinem superioritatis, et subjectionis: aliter quomodo Monasterium, et observantia Regulæ servari potest? Quare, licet Abbatissa jurisdictionem non possit exercere, ut certum est et commune, potest tamen, saltem tanquam Ministra, exigere obedientiam per votum promissam circa res, que à Regula sunt præceptæ, vel quæ ad profectum Monialium juxta Regulam convenient. Et secunda sententia mihi videtur absolute probabilior, cum talis obedientia videatur absolutè esse necessaria ad observantiam Regulæ sustinendam; talis enim est in Monasteriis observantibus praxis universalis.

33. — II. Quæstio occurrit an possit Abbatissa dispensare cum suis Monialibus in Regulis, aut votis? Certum est quod Abbatissa non potest authoritativo modo dispensare quoad observantias Religionis, nempe quoad jejunia frangenda, ad ederidas carnes, etc. contra Regulam; sed bene potest dispensare ex commissione Prælati, ut notantur *Lezan. Tamb.* cum *Alex. c. 11. §. 1. qu. 4.* Vel potest ipsa de se declarare aliquando, jejunium, vel aliud præceptum non obligare. Circa vota autem Monialium, pariter certum est non posse Abbatissam in illis dispensare, vel commutare, ut potest cum eis dispensare Episcopus, vel Prælaus Regularis, si sint exemptæ; sed convenient communiter DD. quod abbatissa, ratione potestatis dominativæ, quam ob votum Obedientiae habet supra suas subditas, sicut habent Parentes super filios, possit irritare earum vota sive de re supererogatoria, sive de re circa Regulas, ut docent *Nao. Sot. Tamb. Sylo.* cum *Alex. l. c. quæst. 5.* Et hoc etiamsi votum fuerit transeundi ad strictiorem Religionem, ut tenet *Pasq.* et adhæret *Alex. ib. contra Less. Pelliz. etc.*

34. — Dubitatur autem, an possit Abbatissa irritare votum Monialis emissum cum suo consensu? Negat *Rich.* Sed affirmant communiter *Sylo.* et *Armill.* quibus adhæreo cum *Tamb.*, *Pasq.* *Alex. q. 9.* et *Salm.* modo adsit justa causa; alias si sine causa, peccabit, sed probabiliter non plus quam venialiter. Vide dicta de *Voto l. 3. n. 239. v. Certum.*

35. — Vota Novitiarum non potest abbatissa irritare, sed tantum suspendere eorum executionem, si probationi officiant ut *Less.* et *Sylo.* Si vero vota emissarunt à Novitia, dum adhuc erat sub potestate Parentum, tunc dicit *Alex. l. c. q. 7.* posse Abbatissam ea irritare, cum ipsa tunc succedat in eamdem potestatem dominativam erga Novitiam.

36. — Quoad autem Obedientiam à Monialibus Episcopo debitat, plura alia adnotare oportet. Notandum I. quod Moniales non tenentur obediere Episcopo circa electionem Officialium Monasterii, cum hæc omnino ad Moniales spectet, ex Decreto S. C. apud *Pasq.* in *Lauret.* n. 770. Et prædictæ Officiales

possunt ad nutum eligentium amoveri, ut statuit *Trid. sess. 25. de Reg. c. 2.* Notandum II. quod Episcopus potest Abbatissam ab Officio suspendere casu, quo ipsa Episcopum non præmoneat de professione facienda à Novitia, ex *Trull. l. c. c. 17.* Notandum III. quod Episcopus potest numerum Monialium statuere, ut omnes admissæ commodè sustentari possint. Et hoc etiam in Monasteriis exemptis: in his tamen debent intervenire etiam Prælati Ordinis. Ita *Salm. Tr. 18. de Prio. c. 3. n. 14. ex Trid. sess. 15. c. 3. et Const. S. Piï V. et aliis Declar. S. C.*

Notandum IV, quod Episcopus singulis annis tenetur visitare Monasteria Monialium sibi subjecta per seipsum, vel Vicarium cum suo speciali mandato. Monasteria autem Pontifici immediate subjecta etiam ab Episcopo sunt visitanda, sed auctoritate Apostolica; exempla verò visitantur à Prælato Ordinis. Ita ex *Clement. Attendentis, de Statu Monac.* Sed quoad observantiam clausuræ etiam Monasteria exempta visitari debent ab Episcopo, tanquam Sedis Apost. Delegato, ita ut nullo modo possit Episcopus impedire ex *Decr. S. C. apud Bar. de Offic. Episc. Alleg. 102. n. 7.* Et præsumentes impedire, post tres monitiones, excommunicationem ipso facto incurruunt; ex d. *Clem.* ut supra. Vide *Alex. c. 6. §. 4. q. 3.*

37. — Notandum V, quod in actu Visitationis Moniales ab Episcopo interrogatae, vel à Prælato Ordinis, tenentur veritatem aperire circa observantias Regulæ, ut de *Alex. l. c. q. 5. cum Texeda:* etiamsi transgressiones sint leves, quia ordinariè ab istis incipit totius Regulæ relaxatio. Excusant tamen *Lezan.* et *Alex. ib.* Moniales à manifestando veritatem I. Si crimen sit emendatum: ex quo inferunt non teneri aperire alterius crimen ab annis plurimis (puta tribus, ut censem *Mascard.*) commissum, quia jam emendatum censemur. Et ob eamdem rationem, ordinariè ad denunciationem semper est præmittenda correctio; sed de hoc vide dicenda *infra ex n. 249. II.* Excusantur Moniales, si crimen sit occultum, et nulla præcesserit infamia, vel indicium evidens. III. Si constet Prælatum nullum remedium fore adhibitum; vel si sciant Moniales crimen jam denunciasset alias, à quibus ipsæ illud audierunt, quia ad opus inutile nemo tenetur. IV. Si manifestatio vergat in damnum proprium. V. Si crimen cognitum sit sub secreto naturali; excipiatur tamen, si crimen sit causa communis damni. Sed hæc vide fusiùs discutienda infra *ex n. 246.*

38. — Quoad Confessarios Monialium ab Episcopo approbando; vide *de Sacr. Pœn. l. 6. n. 576.* Sed hic libet alia utilia adnotare I. quoad Electionem Abbatissæ. II. quoad Privilegia Monialium et Regularium.

I. DE ELECTIONE ABBATISSÆ.

39. — Notandum I. quod ex *Trid. Sess. 25. de Reg. c. 7.* non debet eligi Abbatissa minor 40 annis, et quæ 8 annis post professionem laudabiliter vixerit; alias electio est nulla, ut ex De-

clar. S. C. apud Alex. Conf. Mon. c. 9. §. 1. q. 1. Imò alias, aliqui dicunt Moniales privari facultate eligendi pro illa vice; sed probabilius putat oppositum *Passerinus*. Casu tamen, quo desit in Monasterio, quæ taem ætatem habeat, ex eodem Trid. potest eligi Monialis habens 30 annos, et 5 professionis: vel alia ex alieno Monasterio ejusdem Ordinis, et etiam alieni Ordinis, sed hoc nonnisi cum assensu S. C. ut notat *Pasq. in Laurent.* n. 680. Si verò adest jam in monasterio Monialis 40 annorum (nisi ista sit verè inhabilis) nequit eligi alia, etsi habilior, sine dispensatione S. C. ut Alex. l. c. q. 2. ex Decr. S. C. Et hic notandum, quòd, sicut Abbatissæ, sic et Procurator Monasterii debet in quocumque triennio mutari, ex alio Decr. S. C. apud Alex. cap. 6. §. 2. q. 13.

Not. II. quòd non possunt eligi in Abbatissas illegitimæ, infames, neque corruptæ, ut viduæ, ex Decl. S. C. nisi corruptio fuerit occulta. Vide Alex. d. c. q. Art. 1. q. 5. Item neque cæcæ, aut surdæ, ex c. Hinc. §. Cœcus Dist. 49. et c. Constitutionem. De Verb. signific. Idem de muta dicunt DD. apud Alex. q. 6.

Not III. quòd ad electionem Abbatissæ non admittuntur Conversæ, sed tantum Choristæ professæ, *Suar. Lez. Tamb. Alex. c. 9. §. 2. q. 1.* Not. IV. quòd, si qua Monialis est in lecto infirma, ejus votum etiam est recipiendum vel per scriptum sigillo munatum, vel per duas Moniales à Præsidente electionis deputatas. Ita de Alex. ib. q. 2. ex Decr. S. C. Not. V. quòd, si electio ob discordiam non compleatur, non potest Prælatus præsidens dare suum suffragium, ut ex pluribus Decr. S. C. sed bene potest præfigere tempus ad electionem, quo elapo, ipse Abbatissam deputabit. Ita pluries declaravit S. C. apud Alex. q. 3. Not. VI. quòd Monialis, quæ jam suam dedit vocem, nequit amplius illam revocare, commun. DD. Cum autem electio fit per scrutinium, præcipit *Trid. l. c.* quòd vota secretæ prætentur Notario et 4 vel 5 aliis assistentibus; alias electio est nulla, ut dicunt *Garcia*, *Zeroll. Rot.* et de Alex. q. 5. Etiamsi aliter fiat ex ignorantia ut *Tamb. et Ricc.* ex Decr. S. C. Ad electionem autem sufficit major pars votorum, ut *Mirand. Rodriq. etc.* cum communi apud Alex. q. 6. contra *Tamb. et alios*, qui requirunt duas tertias partes.

Not. VII. quòd in electione Abbatissæ, ut præcipit *Trid. cod. l. Prælati*, qui præsident, debent esse extra Claustra. Putant tamen *Pasq. Miranda*, et de Alex. c. 9. §. 2. q. 7. quòd urgente justa causa (puta, si timeantur rixæ, etc. ut ait *Miranda de Mon.* q. 2. art. 15.), possunt tunc Prælati Claustra introire. Proinde hic notandum, quòd in Monasteriis non exemptis, ve' Sedi Apostolicæ submissis præsident Episcopus: In exemptis verò Prælatus Regularis unà cum Episcopo, ex *Const. Greg. XV.* Tunc tamen Episcopus tantum assistit, sed vota non excipit: *Alex. ex Decr. S. C. q. 8.* Facta autem electione, nisi aliud obstet, debet in eodem loco electio confirmari à Prælato præsidente, scil. ab Episcopo, vel à Prælato Regulari in Monasteriis

exemptis, vel à Sede Apostolica, si Monasterium illi sit immēdiatè subjectum. Vide Alex. c. 9. §. 4. q. 1. Et hæc confirmatio potest fieri etiam à Prælato absente, et adhuc etiam, extra Diocesim degente, ut tenet *Pasq.* (contra *Tamb.*) nisi adsit oppositio, apud Alex. q. 3. Item, Abbatissa nequit officium exercere ante confirmationem. Ipsa debet etiam benedici in Ecclesia exteriori ab Episcopo, vel Prælato Regulari intra annum, alias privatur officio; talis autem Benedictio potest alteri committi, etiam simplici Sacerdoti; *Pasq. et Alex. q. 8.* Sed in his omnibus, ut notant *Tamb. Azor. etc.* cum Alex. q. 8. attendenda est Monasteriorum consuetudo.

Not. VIII. Quòd Abbatissæ possunt eligi per triennium, vel per singulos annos, sed non ultra triennium, alias electio est nulla. Et insuper Abbatissa triennalis debet per triennium vacare, ex *Const. Greg. XIII. Exp. etc.* Neque in Vicariam eligi potest, si forte nova Abbatissa deficiat, quia præcipit Pontifex ut Abbatissa anterior per triennium omni prorsus careat auctoritate. Vide Alex. c. 9. §. 3. q. 2. Dicit autem Alex. q. 4. cum *Rodr.* quòd in Collegiis Oblataram bene potest eligi Superior perpetua, quia tantum de veris Monialibus professis loquentur Bullæ.

Alia hic addere expedit.

II. DE PRIVILEGIIS MONIALIUM ET RELIGIOSORUM.

60. — Hic prænotandum quoad privilegia Regularium quòd omnes Ordines Regulares communicant in privilegiis aliorum Ordinum, sine Mendicantium, sive non, ut constare ex privilegiis concessis asserunt *Salm. Tr. 18. de Prio. c. 1. num. 90.* cum *Lez. Tamb. Miranda. Pell. Rodr. et commun.*

Hinc notandum I. quòd Moniales gaudent iisdem privilegiis (de quibus sunt capaces) Religiosorum ejusdem Ordinis; ita de *Alex. Conf. Mon. c. 10. q. 1.* cum *S. Ant. Pal. Rodr. Tamb. etc.* contra *Sanch. Barb. et alios. Ratio*, quia, cum ipsæ vivant sub eadem Regula, sunt pars Ordinis, et ideo Ordinis privilegiis merito gaudere debent. Et hoc, etiamsi in Privilegio exprimatur concessio fieri *viris, aut masculis*; et etiamsi Moniales sint Episcopo subjectæ, ut tenent *Salm. l. c. n. 92.* cum *Suar. Pelliz. Pal. Bon. Bordon. et Alex. c. 10. q. 2.* qui notat cum aliis q. 3. gaudere etiam privilegiis aliorum Ordinum suo Ordini communatis.

61. — Ex hoc infertur I. cum *Lez. Pasq. et Alex. q. 5.* Abbatissam posse dispensare in jejuniis, Officio, etc. juxta Privilegia sui Ordinis Prælati concessa; quia, licet ipsa non possit per se dispensare defectu auctoritatis spiritualis, potest hoc tamen Prælati commissione, quæ præsumitur ei facta, statim ac iuit electa in Abbatissam. Infertur II. Moniales Episcopo subjectas bene posse uti privilegio, v. gr. recipiendi absolutionem etc. à proprio Episcopo, quando cuicunque Regulari privilegium est